

Dobrý den,

v návaznosti na požadavek člena Rady Matochy z jednání Rady ČT dne 18.3. t.r. na doplnění informace jako podkladu pro vyřízení divácké stížnosti "E31", zda byl v letošním či loňském roce v některém diskusním pořadu Českou televizí pozván expert, který se staví kriticky k očkování proti chřipce a nedoporučuje jej nerizikovým skupinám, si dovoluji upozornit na širší kontext tohoto dotazu. Takto opakovaně formulovaný požadavek radního, byť vydávaný za sběr podkladů pro odpověď stěžujícímu si divákovi, dle mého názoru implicitně předpokládá, že Česká televize má povinnost aktivně vyhledávat a zařazovat i odborně menšinové či sporné názory, a to bez ohledu na jejich oporu v aktuálním vědeckém poznání. Domnívám se, že takový předpoklad neodpovídá roli veřejnoprávního média ani principu odpovědné žurnalistiky. V oblasti veřejného zdraví, včetně očkování proti chřipce, existují doporučení vycházející z odborného konsenzu relevantních institucí, jako je Ministerstvo zdravotnictví České republiky či další odborné autority. Úkolem České televize podle mého názoru není mechanicky „vyvažovat“ tato stanoviska tím, že bude vyhledávat i protichůdné názory bez odpovídající váhy a relevance, ale poskytovat veřejnosti informace přesné, kontextualizované a opřené o důvěryhodné zdroje. Požadavek tohoto typu proto vnímám jako potenciálně problematický z hlediska zachování redakční nezávislosti a odpovědnosti České televize za kvalitu vysílání. Rád bych se zároveň ohradil proti způsobu, jakým je v rámci činnosti Rady České televize formulován požadavek na zařazování tzv. „vyvažujících“ názorů v otázkách, kde existuje jasný odborný konsenzus, byť, musím zopakovat, tvářícím se jako žádost o podklady pro vyřízení stížnosti diváka. Domnívám se, že požadavek na automatické poskytování prostoru i tvrzením, která nejsou podložena relevantními vědeckými poznatky, neodpovídá principu objektivity a vyváženosti, jak je chápán v moderní žurnalistice. Vyváženost nelze redukovat na mechanické zastoupení protichůdných názorů bez ohledu na jejich odbornou relevanci. V této souvislosti považuji za problematické, pokud jednotliví členové Rady vytvářejí tlak na Českou televizi, aby zařazovala i stanoviska, která mohou být zavádějící nebo v rozporu s aktuálním vědeckým poznáním a doporučeními odborných institucí. Takový přístup může ve svém důsledku oslabovat důvěru veřejnosti v Českou televizi jakožto důvěryhodný zdroj informací. Dovoluji si proto vyzvat Radu České televize, aby při výkonu své kontrolní funkce důsledně respektovala nejen princip plurality, ale i odpovědnost veřejnoprávního média za přesnost, kontext a kvalitu poskytovaných informací, a aby se vyvarovala kroků, které by mohly být vnímány jako nepřiměřený tlak na redakční nezávislost České televize. Není nutné ani správné, aby Česká televize „za každou cenu“ dávala prostor i názorům, které odporují vědeckému konsenzu. Její povinnost je spíše opačná: informovat přesně, kontextově a odpovědně, ne mechanicky vyvažovat každé téma extrémními nebo nepodloženými postoji. Má Česká televize povinnost dát prostor „každému názoru“? Nemá. Jako veřejnoprávní

médium se řídí zákonem (zejména zákonem o ČT) a dohledem Rada České televize. Ta má hlídat, aby vysílání bylo:

- vyvážené
- objektivní
- založené na ověřených informacích

To ale neznamená, že musí automaticky dávat prostor i názorům, které:

- nejsou podložené vědeckým konsenzem
- jsou zavádějící nebo nepravdivé
- vyváženost se posuzuje podle relevance a důkazů, ne podle počtu hostů
- pokud existuje silný vědecký konsenzus (že očkování proti chřipce je obecně bezpečné a přínosné), není povinnost dávat stejný prostor menšinovým nebo nepodloženým názorům. Tomu se říká problém „falešné rovnováhy“ (false balance).

Rada České televize by:

- neměla by zasahovat do konkrétní dramaturgie jednotlivých pořadů
- nemůže nařizovat, že „musí zaznít konkrétní názor“, pokud by to bylo v rozporu s odborným konsenzem nebo redakční odpovědností U tématu jako je očkování existuje široký konsenzus v medicíně, že je pro většinu lidí bezpečné a přínosné a tvrzení o „škodlivosti pro zdravého člověka“ bez důkazů spadá spíš do dezinformací.

Veřejnoprávní médium má naopak povinnost:

- nešířit neověřené nebo zavádějící informace
- uvádět je případně jen v kontextu a s jasným vysvětlením (např. „tento názor je v rozporu s většinovým vědeckým poznáním“)

Děkuji předem za odpověď a Vaše vyjádření.

S úctou

Petr Lesák

Vážený pane Lesáku,

Rada České televize od Vás obdržela podnět, ve kterém uvádíte, že považujete některé dotazy a požadavky člena Rady České televize Pavla Matochy týkající se zastoupení názorů na očkování za nepřiměřený zásah do redakční nezávislosti a dramaturgických rozhodnutí České televize.

Dovolte, abychom nejprve vyjasnili, že se Rada ČT zcela standardně v případech projednávání diváckých podnětů a stížností obrací na generálního ředitele ČT s žádostí o jeho stanovisko k diváckým výhradám a připomínkám. Běžně jsou pak součástí těchto vyjádření podklady vypracované příslušnými úseky České televize. V případě neúplnosti nebo vyšší míry nejasnosti dodaných podkladů se Rada ČT jako celek obrací prostřednictvím svého sekretariátu na vedení televize s konkrétně formulovanými dotazy, jejichž zodpovězení považuje za klíčové pro plnění svých povinností vyplývajících ze Zákona o České televizi. Samotná formulace takových dotazů v tomto procesu však sama o sobě neimplikuje přímé zasahování do výroby a vysílání televizních pořadů.

Členové Rady ČT pak mohou při komunikaci s generálním ředitelem ČT využít institut oficiálně položených dotazů, k jejichž zodpovězení dochází pravidelně na řádných jednáních Rady ČT. Obsah a formu vznesených dotazů pak Rada ČT nechává na osobní odpovědnosti každého jednotlivého člena Rady ČT, a to za předpokladu dodržení pravidla o písemném dodání dotazu ve lhůtě nejméně sedmi dnů před řádným jednáním Rady ČT. Zároveň Rada ČT akcentuje doporučení, aby případné žádosti o konkrétní podklady ze strany České televize byly formulovány s ohledem na snahu nezahlcovat vedení České televize zadáním úkolů, jejichž plnění by neadekvátně komplikovalo chod příslušných úseků České televize.

V návaznosti na výše řečené si pak dovoluujeme dovysvětlit, že Rada ČT se dlouhodobě snaží o ustavení takové formy oficiální komunikace s generálním ředitelem ČT, která je vysoce efektivní při plnění její zákonem stanovené kontrolní funkce a která je zároveň striktně v mezích vytyčených Zákonem o ČT. V tomto ohledu se domníváme, že Rada ČT jako celek jedná v souladu s § 8 odst. 4 zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, podle něhož „*Rada ani její členové nesmějí přímo zasahovat do výroby a vysílání televizních pořadů*“.

Je však na místě zdůraznit, že je Vaším právem zvážit individuální míru svého znepokojení jednáním kteréhokoli člena Rady ČT a v souladu s tím se případně obrátit na příslušnou komoru Parlamentu České republiky, tedy Senát nebo Poslaneckou sněmovnu (v závislosti na tom, kterou z těchto komor byl daný člen Rady ČT zvolen), do jejichž působnosti náleží rozhodování o personálních záležitostech Rady ČT.

Závěrem tohoto dopisu bychom Vám rádi poděkovali za Váš podnět, kterým vyjadřujete zájem o činnost Rady ČT.

S pozdravem

Mgr. Karel Novák
předseda Rady České televize